

Súd: Okresný súd Bratislava II
Spisová značka: 9C/26/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1212224962
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 06. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Priečinská
ECLI: ECLI:SK:OSBA2:2016:1212224962.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v Bratislave samosudkyňou JUDr. Petrou Priečinskou v právnej veci žalobcov: 1. C. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, V., 2. Ľ. G., nar. XX.XX.XXXX, L. R. XX, V., 3. R. G., nar. XX.XX.XXXX, L. R.X. XX, V., všetci zastúpení Dr. Miroslavom Králikom, advokátom, so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, proti žalovanej: Slovenská republika - Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, so sídlom Mierová 19, Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Žalovanej sa **n e p r i z n á v a** proti žalobcom v 1. , 2. a 3. rade náhrada trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobou zo dňa 27. 9. 2012, doručenu súdu prostredníctvom elektronických prostriedkov, podpísanou zaručeným elektronickým podpisom podľa osobitného zákona dňa 28. 9. 2012, sa proti žalovanej domáhali žalobcovia v 1. , 2. a 3. rade zaplataenia spoločne a nerozdielne náhrady škody v sume 1 097,32 € s príslušenstvom a nemajetkovej ujmy v sume 30 000,- € a náhrady trov konania.

Podanie žaloby na súd žalobcovia v 1. , 2. a 3. rade (ďalej len „žalobcovia“) odôvodnili tým, že dňa 21.06. 2010 uzavreli ako spotrebiteľia s cestovnou kanceláriou DOVOLENKA24, s.r.o. - zmluvným partnerom KARYA TOUR, s. r. o., so sídlom Zámocká 36, Bratislava, IČO: 43 850 847 zmluvu o obstaraní zájazdu do Turecka, ktorý sa mal konať v termíne od 06.08.2010 do 13.08.2010. Žalobcovia zaplatili cestovnej kancelárii za zájazd sumu 1 618 €. Dňa 09. 7. 2010 oznámila cestovná kancelária úpadok. V dôsledku úpadku cestovná kancelária od 09. 7. 2010 neplnila svoje záväzky vyplývajúce zo zmluvy o obstaraní zájazdu uzavretej so žalobcami, ktorí z uvedeného dôvodu na zájazd ani nenastúpili. Cestovná kancelária uzavrela dňa 21. 12. 2009 poisťnú zmluvu o poistení zájazdu pre prípad úpadku s poisťovňou Allianz - Slovenská poisťovňa, a. s., Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700, číslo zmluvy XXXXXXXXXX s platnosťou od 01. 01. 2010 do 31. 12. 2010. V certifikáte k poisťnej zmluve, ktorý bol vystavený poisťovňou je uvedené, že poisťné je dojednané na poisťnú sumu 550.000,- € v zmysle Všeobecných poisťných podmienok pre zmluvné poistenie zájazdu.

Podľa katalógu cestovnej kancelárie "Leto 2010" je zrejmé, že cestovná kancelária nespĺnila povinnosti, ktoré jej ukladá § 8 ods. 1 písm. k) zákona č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a zmene a doplnení Občianskeho zákonníka, v znení neskorších predpisov, podľa ktorého je cestovná kancelária povinná pred uzatvorením zmluvy o zájazde v katalógu, prípadne inou písomnou formou presne, jasne, pravdivo, zrozumiteľne, úplne a riadne informovať o všetkých skutočnostiach, ktoré sú jej známe a ktoré môžu mať vplyv na rozhodnutie záujemcu o kúpu zájazdu, najmä však o rozsahu a podmienkach poistenia zájazdu, o rozsahu

poistného plnenia, o podmienkach na plnenie nároku objednávateľa, o poisťovni, s ktorým má cestovná kancelária uzatvorené poistenie zájazdu.

Poisťovňa žalobcom uhradila na základe žiadosti o náhradu škody sumu 520,68 €, čo je vo výške 32,18 % zo skutočnej škody, ktorá žalobcom vznikla v sume 1 618 €. Zvyšok v sume 1 097,32 € poisťovňa ani cestovná kancelária žalobcom neuhradili.

Z obsahu katalógu cestovnej kancelárie je zjavné, že od objednávateľov zájazdu bola požadovaná zálohová platba vo výške minimálne 30 - 40 % z ceny zájazdu pri uzatvorení zmluvy o obstaraní zájazdu a doplatok do plnej ceny zájazdu najneskôr 21 dní pred začatím zájazdu. Cestovná kancelária v katalógu nezverejnila Všeobecné poistné podmienky pre prípad úpadku cestovnej kancelárie, teda žalobkyne nemohli zistiť, že poistná suma uvedená v poistnej zmluve nie je limitom poistného krytia na jedného objednávateľa, ale že poistná suma je hornou hranicou poistného plnenia pre súčet nárokov všetkých poistených v zmysle poistnej zmluvy. Žalobcovia teda neboli informovaní o tom, aké garancie im pre prípad úpadku cestovná kancelária zaistila.

Dôvody, ktoré zapríčinili, že žalobcom neboli po úpadku cestovnej kancelárie vrátené peniaze, ktoré cestovnej kancelárii zaplatili ako preddavok za zájazd, sú nasledovné:

- cestovná kancelária v povinnom poistení úpadku nedohodla povinnosť poisťovne uhradiť objednávateľom zájazdu v prípade úpadku vrátenie všetkých peňazí, ktoré objednávateľia cestovnej kancelárii za zájazd zaplatili,
- žalovaná vykonala implementáciu smernice Rady EHS 1990/314/EHS o balíku cestovných, dovolenkových, a výletných služieb nesprávne, t. j. nesprávne je implementovaná výška garancie (§ 11 ods. 3 zákona o zájazdoch) v rozsahu určenom v článku 7 smernice 90/314 v znení výkladu tohto článku rozsudkami Súdneho dvora Európskej únie,
- žalovaná, reprezentovaná okrem iného aj orgánmi Slovenskej obchodnej inšpekcie alebo Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky si nespĺnila povinnosť určenú právom Európskej únie riadne implementovať smernicu 90/314.

Dňa 11. 7. 2011 žalobcovia podali žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov na Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, ktoré však listom zo dňa 07. 02. 2012 bez relevantných dôvodov žiadosť zamietlo.

Cestovná kancelária KARYA TOUR, s. r. o., so sídlom Zámocká 36, Bratislava, IČO: 43 850 847 v katalógu nezverejnila všeobecné poistné podmienky poistenia pre prípad úpadku cestovnej kancelárie, neuviedla informáciu o podmienkach na plnenie nárokov objednávateľa a ani žiadnu informáciu o poisťovni, s ktorým uzavrela poistnú zmluvu. Cestovná kancelária týmto konaním zavádzala spotrebiteľa (§ 5 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. ochrane spotrebiteľa), pretože zamlčala údaje o vlastnostiach služby a nákupných podmienkach. Slovenská obchodná inšpekcia toto konanie cestovnej kancelárie nesankcionovala. Krajské inšpektoráty Slovenskej obchodnej inšpekcie ako orgány, ktoré Slovenská republika zákonom zriadila na to, aby vykonávali štátnu kontrolu vnútorného trhu a aby touto kontrolnou činnosťou ochraňovali spotrebiteľa, nedokázali v rámci svojej kontrolnej činnosti za obdobie v trvaní minimálne 4,5 roka zistiť takéto závažné a systematické porušovanie zákona zo strany cestovnej kancelárie a prijať opatrenia na nápravu. Ako orgán štátnej správy podľa práva Európskej únie bola povinná prijať všetky opatrenia všeobecnej alebo osobitnej povahy, aby bola implementácia článku 7 smernice 90/314 vykonaná v súlade s právom Európskej únie. Slovenská obchodná inšpekcia si túto povinnosť nespĺnila.

Žalovaná v písomnom vyjadrení zo dňa 23. 01. 2013 navrhla, aby súd žalobu žalobcov v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol. Namietla nedostatok pasívnej vecnej legitímácie v časti žaloby týkajúcej sa nesprávnej implementácie Smernice Rady EHS 1990/314/EHS (ďalej len ako "smernica") o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb. Poukázala na to, že smernica bola implementovaná do zákona č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov. Jej implementáciu zabezpečovala sekcia turizmu Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ktorá však bola v dôsledku prenesenia právomocí v oblasti cestovného ruchu na základe ustanovenia § 40f zákona č. 575/2001 Z. z. v celom rozsahu delimitovaná na Ministerstvo kultúry a cestovného ruchu Slovenskej

republiky a následne na základe § 40o zákona č. 575/2001 Z. z. na Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Problematika zákona č. 281/2002 Z. z. je v pôsobnosti sekcie cestovného ruchu Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, ktorá disponuje všetkou písomnou dokumentáciou a podkladmi súvisiacimi s implementáciou predmetnej smernice. Žiadosť o predbežné prerokovanie náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. sa týkala tak pôsobnosti Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky, ako aj Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. Nakoľko bola žiadosť podaná na Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky, bola v súlade s § 4 ods. 1 písm. l) zákona č. 514/2003 Z. z. aj vybavená Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky. Pred vybavením žiadosti požiadalo Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky v súlade s § 16 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky o poskytnutie stanoviska k žiadosti, v časti týkajúcej sa implementácie predmetnej smernice.

Žalovaná podaním zo dňa 20.03.2013 vznesla i námietku premlčania uplatneného nároku poukazujúc na plynutie objektívnej premlčacej lehoty podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb., keď podľa tvrdenia žalobcov mala byť škoda spôsobená nesprávnou implementáciou smernice žalovanou do zákona č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a nečinnosťou Slovenskej obchodnej inšpekcie. Zodpovednosť za škodu, ktorá mala byť žalobcom spôsobená nesprávnym úradným postupom (nesprávnou implementáciou smernice), by sa mala podľa názoru žalovanej spravovať ustanoveniami zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobnú rozhodnutím orgánu štátu alebo nesprávnym postupom. V prípade nesprávnej implementácie smernice malo teda ísť o nesprávny úradný postup žalovanej, ktorý musel byť ukončený najneskôr nadobudnutím platnosti zákona č. 281/2001 Z. z. t. j. dňa 18. 7. 2001. V tomto prípade mohli žalobcovia uplatniť svoje nároky v zákonnej objektívnej 10 ročnej premlčacej lehote, ktorá uplynula dňa 18. 7. 2011. Ak podali žalobcovia žalobu na súd dňa 28. 9. 2012, uplatnili si nárok na náhradu škody po uplynutí premlčacej lehoty.

K nečinnosti Slovenskej obchodnej inšpekcie, ktorá mala prispieť k vzniku škody žalobkyniam žalovaná uviedla, že pri netransponovaní alebo nesprávnom transponovaní smernice vzniká povinnosť členského štátu vykladať svoje vnútroštátne právo v súlade so smernicou, t. j. v prípade, že existuje vnútroštátny predpis, ktorý možno vykladať viacerými spôsobmi, eurokonformný výklad má prednosť pred inými možnými výkladmi vnútroštátneho práva. Vnútroštátny súd má pri uplatňovaní ustanovení vnútroštátneho práva prihliadať na znenie a účel smernice. Žalovaná poukázala na ustálenú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, z ktorej vyplýva, že smernica nemôže ukladať povinnosti jednotlivci, (rozsudok Súdneho dvora Európskej únie z 26. 12. 1986 Marshall). Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že členský štát, ktorý neprijal vykonávajúce opatrenia, ktoré požaduje smernica v určenej lehote, nemôže žalovať jednotlivcov za svoje nesplnenie si povinností, ktoré smernica vyžaduje. Súdny dvor uznal možnosť odvolávať sa na ustanovenia smerníc proti štátu. Rozšíriť túto možnosť aj na oblasť medzi jednotlivcami by podľa judikatúry Súdneho dvora Európskej únie znamenalo priznať Spoločenstvu právomoc s okamžitým účinkom ukladať povinnosti jednotlivcom. A teda stav, kedy by Slovenská obchodná inšpekcia mala voči súkromnej spoločnosti - cestovnej kancelárii KARYA TOUR, s. r. o., so sídlom Zámocká 36, Bratislava, IČO: 43 850 847, t. j. voči jednotlivcovi vyžadovať splnenie ustanovení smernice, by bol v priamom rozpore s judikatúrou Súdneho dvora Európskej únie. Ak by aj Slovenská obchodná inšpekcia dospela k záveru, že došlo k nesprávnej implementácii smernice do vnútroštátneho právneho poriadku Slovenskej republiky, nemohla by splnenie povinností zložených smernicou požadovať od jednotlivcov, súkromných fyzických alebo právnických osôb. Podľa žalovanej Slovenská obchodná inšpekcia pri svojej činnosti postupovala v súlade s príslušnými vnútroštátnymi predpismi a ich držiavanie vyžadovala a kontrolovala. Podľa žalovanej v danom prípade nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu - nečinnosti Slovenskej obchodnej inšpekcie a neexistuje ani žiadna príčinná súvislosť medzi postupom Slovenskej obchodnej inšpekcie a vznikom škody na strane žalobcov.

Žalobcovia so vznesenou námietkou premlčania žalovanou nesúhlasili. Poukázali na to, že až dňom od vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie, to je dňom 01. 5. 2004, bola Slovenská republika povinná implementovať smernicu 90/314 do nášho právneho poriadku. Keď žalobcovia podali návrh na súd dňa 28. 9. 2012, podali ho pred uplynutím 10 ročnej objektívnej premlčacej lehoty.

Súd v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. vec prejednal a rozhodol dňa 02.06.2016 v neprítomnosti žalobcov a ich právneho zástupcu, nakoľko predvolanie na súdne pojednávanie vytyčené na deň 02.06.2016

bolo právnenému zástupcovi žalobcov (ako i všetkým žalobcom) riadne doručené do vlastných rúk dňa 09.05.2016, pričom sa na pojednávanie nedostavili, svoju neúčast' riadne a včas neospravedlnili a ani z vážnych dôvodov nepožiadali o odročenie pojednávania. Až dňa 21.06.2016, t.j. po pojednávaní a vyhlásení rozsudku, bolo konajúcemu súdu predložená žiadosť právneho zástupcu žalobcov o odročenie pojednávania vo veci sp.zn. 9C/26/2012 (ktoré bolo právny zástupcom žalobcov osobne doručené zrejme omylom na Okresný súd Bratislava I) dôvodiac „kurióznou, opätovnou kolíziou“ s pojednávaním na Krajskom súde v Bratislave, sp. zn. 3T/25/2016.

Aj v prípade, že by žiadosť o odročenie pojednávania právneho zástupcu žalobcov bolo konajúcemu súdu doručené včas, súd by tejto jeho žiadosti nevyhovel, jednak s prihliadnutím na opakujúce sa žiadosti právneho zástupcu žalobcov o odročovanie súdnych pojednávaní v tejto veci z dôvodu ich kolízie s inými termínmi súdnych pojednávaní, v ktorých zastupuje ako advokát, ako aj poukazujúc na § 25 ods. 2, 3 Občianskeho súdneho poriadku (platnom a účinnom v čase vyhlásenia rozsudku), podľa ktorého je advokát povinný účelne využívať všetky zákonom prístupné prostriedky a spôsoby poskytovania právnej pomoci účastníkom, ktorého zastupuje a je (advokát) oprávnený dať sa zastupovať iným advokátom ako ďalším zástupcom, prípadne advokátskym koncipientom, ktorého zamestnáva.

V zmysle konštantnej judikatúry kolízia termínov pojednávaní právneho zástupcu, ktorý je advokátom, nie je dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania (naviac právny zástupca žalobcov tvrdenú svoju kolíziu termínov pojednávaní konajúcemu súdu ani žiadnym spôsobom nepreukázal a jej oznámenie spolu so žiadosťou o odročenie pojednávania ani riadne a včas nedoručil na príslušný (vo veci konajúci) okresný súd).

Opakované žiadosti o odročovanie súdnych pojednávaní spôsobujú v konaní prieťahy, ktoré sú v rozpore s účelom konania, v rozpore so záujmom účastníkov konania, ako aj v rozpore s ich právom na rozhodnutie sporu v primeranej lehote a ukončení stavu právnej neistoty z neho vyplývajúcej. Vzhľadom na uvedené súd vzhliadol tvrdenie právneho zástupcu žalobcov o kolízii s termínov pojednávaní ako nie dôležitý dôvod, z ktorého možno žiadať o odročenie pojednávania.

Súd vykonal dokazovanie oznámením obsahu listinných dôkazov predložených účastníkmi konania a zistil tento skutkový stav veci:

Žalobcovia uzavreli dňa 21.06.2010 s cestovnou kanceláriou KARYA TOUR, s. r. o., so sídlom Zámocká 36, Bratislava, IČO: 43 850 847 - prostredníctvom jej zmluvného partnera cestovnej kancelárie DOVOLENKA24, s.r.o. - písomnú zmluvu o obstaraní zájazdu, na základe ktorej sa cestovná kancelária zaviazala zabezpečiť pre žalobcov pobyt v Turecku v období od 06.08.2010 do 13.08.2010. Cena zájazdu bola zmluvnými stranami dohodnutá na sumu 1 618 €.

Žalobcovia zaplatili cestovnej kancelárii KARYA TOUR, s. r. o., so sídlom Zámocká 36, Bratislava, IČO: 43 850 847 za zájazd sumu 1 618 €.

Medzi účastníkmi nebolo sporné, že poisťovňa Allianz- Slovenská poisťovňa, a. s., so sídlom Dostojevského rad 4, Bratislava, IČO: 00 151 700 vyplatila žalobcom z povinného zmluvného poistenia zájazdu pre prípad úpadku cestovnej kancelárie KARYA TOUR, s. r. o., so sídlom Zámocká 36, Bratislava, IČO: 43 850 847 z poisťovej zmluvy č. XXXXXXXXXX sumu spolu vo výške 520,68 €. Zvyšok v sume 1 097,32 € poisťovňa ani cestovná kancelária žalobcom vyplatený nebol.

Listom zo dňa 11. 7. 2011, doručenom žalovanej dňa 16. 8. 2011, žalobcovia požiadali o predbežné prerokovanie svojho nároku na náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci pri výkone verejnej moci.

Listom zo dňa 07. 02. 2012 žalovaná reagovala na žiadosť žalobcov o predbežné prerokovanie ich nároku na náhradu škody. Žalovaná v liste uviedla, že v prípade implementácie smernice nedošlo k nesprávnemu úradnému postupu orgánov verejnej správy a zároveň nebolo v danej veci zistené pochybenie, resp. nečinnosť pri postupe inšpektorátov Slovenskej obchodnej inšpekcie pre jednotlivé kraje. A preto žiadosti žalobcov zo strany žalovanej vyhovené nebolo.

Žalobcovia tvrdia, že škoda im vznikla z dôvodu, že poisťná suma pre prípad úpadku cestovnej kancelárie nepokryla nimi zaplatený predpoklad na zájazd z dôvodu, že zákon č. 281/2001 Z. z. do ustanovenia §

9 ods. 3 nesprávne transponoval článok 7 Smernice Rady č. 90/314/EEC, podľa ktorého organizátor a/alebo maloobchodník, ako zmluvná strana, musí zabezpečiť dostatočný dôkaz záruky refundácie peňazí, ktoré boli zaplatené za a pre repatriáciu spotrebiteľa v prípade platobnej neschopnosti, keď ustanovenie § 9 ods. 3 zákona č. 281/2001 Z. z. limituje výšku poistného krytia minimálne 25 %-ami ročných plánovaných tržieb z predaja zájazdov resp. ak tržby majú byť nižšie než v predchádzajúcom roku, vo výške minimálne 25 % týchto tržieb v predchádzajúcom roku.

Podľa článku 7 Smernice Rady č. 90/314/EEC o balíku cestovných, dovolenkových a výletných služieb zo dňa 13. 6. 1990, organizátor a/alebo maloobchodník, ako zmluvná strana, musí zabezpečiť dostatočný dôkaz záruky refundácie peňazí, ktoré boli zaplatené za a pre repatriáciu spotrebiteľa v prípade platobnej neschopnosti.

Podľa článku 9 bod 1 citovanej smernice, členské štáty príjmu predpisy nevyhnutné na dosiahnutie súladu s touto Smernicou pred 31. 12. 1992. Okamžite o tom informujú Komisiu.

Podľa § 8 ods. 1 písm. k) zákona č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov, v znení účinnom v rozhodnom čase, je cestovná kancelária povinná pred uzatvorením zmluvy o zájazde v katalógu, prípadne inou písomnou formou presne, jasne, pravdivo, zrozumiteľne, úplne a riadne informovať o všetkých skutočnostiach, ktoré sú jej známe a ktoré môžu mať vplyv na rozhodnutie záujemcu o kúpu zájazdu, najmä však o rozsahu a podmienkach poistenia zájazdu (§ 9 až § 11), o rozsahu poistného plnenia, o podmienkach na plnenie nároku objednávateľa, o poisťovní, s ktorým má cestovná kancelária uzatvorené poistenie zájazdu.

Podľa § 8 ods. 3 citovaného zákona katalóg alebo iná písomná forma ponuky alebo dopĺňajúcej informácie o zájazde sa považuje za súčasť zmluvy o zájazde, ak si zmluvné strany písomne nedohodli iné podmienky.

Podľa § 9 ods. 1 citovaného zákona cestovná kancelária je povinná dohodnúť poistenie zájazdu, na ktorého základe vzniká objednávateľovi právo na poistné plnenie v prípadoch, keď cestovná kancelária z dôvodu svojho úpadku

- a) neposkytne objednávateľovi dopravu z miesta pobytu v zahraničí do miesta plánovaného skončenia zájazdu alebo do Slovenskej republiky, ak je táto doprava súčasťou zájazdu,
- b) nevráti objednávateľovi zaplatený preddavok alebo cenu zájazdu v prípade, ak sa zájazd neuskutočnil,
- c) nevráti objednávateľovi rozdiel medzi zaplatenou cenou zájazdu a cenou čiastočne poskytnutého zájazdu v prípade, ak zájazd bol poskytnutý sčasti.

Podľa § 9 ods. 3 citovaného zákona poisťiteľ odovzdá cestovnej kancelárii okrem dokladu o poistení zájazdu doklady určené objednávateľovi, ktoré musia obsahovať informácie o uzatvorenom poistení zájazdu, najmä však označenie poisťiteľa, podmienky poistenia zájazdu a spôsob oznámenia poistnej udalosti, cestovná kancelária je povinná odovzdať tieto doklady objednávateľovi súčasne so zmluvou o zájazde.

Podľa § 11 ods. 1 citovaného zákona poistenie zájazdu možno uzatvoriť len s poisťiteľom ktorému bolo udelené povolenie na podnikanie v oblasti uvedenej v § 9.

Podľa § 11 ods. 2 citovaného zákona všeobecné poistné podmienky určia, akou sumou sa cestovná kancelária podieľa na poistnej udalosti.

Podľa § 11 ods. 3 citovaného zákona cestovná kancelária je povinná dohodnúť poistenie zájazdu podľa § 9 na dostatočnú poistnú sumu vo výške minimálne 25 % ročných plánovaných tržieb z predaja zájazdov. Ak tieto tržby majú byť nižšie než v predchádzajúcom roku, cestovná kancelária je povinná dohodnúť povinné zmluvné poistenie na poistnú sumu vo výške minimálne 25 % týchto tržieb v predchádzajúcom roku.

Podľa § 11 ods. 4 citovaného zákona cestovná kancelária je povinná pred uzatvorením poistenia zájazdu a kedykoľvek počas trvania poistenia zájazdu umožniť poisťiteľovi na jeho žiadosť prístup ku všetkým dokladom, ktoré súvisia s poistením zájazdu, a podať k nim vysvetlenie.

Podľa § 11 ods. 5 citovaného zákona nároky objednávateľa, ktoré mu vznikli k cestovnej kancelárii v dôsledku nesplnenia zmluvy o zájazde v prípadoch uvedených v § 9 ods. 1, prechádzajú na poisťiteľa a to až do výšky poistného plnenia, ktoré poisťiteľ poskytol objednávateľovi.

Podľa § 11 ods. 6 citovaného zákona poisťiteľ a cestovná kancelária sú povinní o zániku poistenia zájazdu bezodkladne informovať príslušný živnostenský úrad.

V právnom poriadku Slovenskej republiky je zodpovednosť štátu za škodu spôsobenú výkonom verejnej moci koncipovaná spôsobom, ktorý vylučuje uplatnenie zodpovednosti za legislatívnu činnosť Národnej rady Slovenskej republiky, keďže táto nespadá do žiadnej z kategórií upravených zákonom č. 514/2003 Z. z. resp. zákonom č. 58/1969 Zb. K rovnakému záveru dospeli v zásade aj sudy Českej republiky. Nemožnosť domáhať sa náhrady škody spôsobenej legislatívnou činnosťou podľa vnútroštátneho práva však nevylučuje, aby sa jednotlivci mohli domáhať škody spôsobenej porušením práva Európskej únie. Zakladateľské zmluvy Európskeho spoločenstva neupravujú povinnosť členského štátu nahradiť škodu spôsobenú porušením práva Európskej únie. Princíp povinnosti štátu nahradiť škodu bol vypracovaný Súdny dvor Európskej únie (ďalej len "Súdny dvor") v rozhodnutiach vo veciach Frankovich, Brasserie du Pêcheur, British Telecom, Dillenkofer a ďalšie. V prípade Frankovich Súdny dvor na otázky vnútroštátnych súdov týkajúcich sa možnosti požadovať náhradu škody od štátu v dôsledku neimplementovania smernice uviedol, že štát môže byť zodpovedný za takto vzniknutú škodu. Zodpovednosť štátu Súdny dvor odvodil z požiadavky plnej účinnosti noriem práva Európskej únie a ochrany práv poskytnutých týmito normami jednotlivcom, ktorá by v prípade nemožnosti domáhania sa nápravy bola značne oslabená. Súdny dvor zároveň definoval kritériá pre vyvodenie zodpovednosti štátu v prípade pochybenia spočívajúceho v neimplementovaní smernice. Týmto sú výsledok predpísaný smernicou obsahuje priznanie práv jednotlivcom, bez ohľadu na bezprostredný účinok smernice, obsah týchto práv je možné identifikovať na základe ustanovení smernice, existuje príčinná súvislosť medzi porušením povinnosti štátu a škodou, utrpenej jednotlivcom. Súdny dvor založil povinnosť členských štátov nahradiť vzniknutú škodu v dôsledku porušenia povinností vyplývajúcich z právnych noriem Európskej únie a to aj v prípade v legislatívnej činnosti členského štátu za splnenia uvedených podmienok. Súdny dvor zároveň uviedol, že náhrada škody bude uplatňovaná vnútroštátnymi súdmi podľa predpisov vnútroštátneho práva, pričom podmienky pre uplatnenie náhrady škody nemôžu byť menej priaznivé ako tie, ktoré sa uplatňujú v prípade obdobných návrhov vnútroštátnej povahy a nemôžu byť upravené iným spôsobom, ktorý by prakticky znemožňoval alebo príliš sťažoval získanie náhrady.

Podľa článku 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie má nariadenie všeobecnú platnosť, je záväzná vo svojej celistvosti a priamo uplatniteľná vo všetkých členských štátoch. V prípade smernice zmluva uvádza, že táto je záväzná pre každý členský štát, ktorému je určená a to vzhľadom na výsledok, ktorý sa má dosiahnuť, pričom voľba foriem a metóda je ponechaná vnútroštátnym orgánom. Zatiaľ čo nariadenie je priamo aplikovateľné, t. j. fyzické osoby a právnické osoby sa môžu dovolávať práv a povinností z neho plynúcich bez akejkoľvek recepčnej normy, uvedený postup nie je uplatniteľný v prípade smernice. Vzhľadom ale na jej záväzný charakter je za určitých okolností prípustný priamy účinok, t. j. možnosť priamo sa dovolávať práva alebo povinnosti uvedenej v smernici. Priama aplikácia však prichádza do úvahy len subsidiárne ako ultima ratio, ak eurokonformný výklad nie je možný. Podmienkami na uplatnenie priameho účinku smernice sú uplynutie transpozičnej lehoty, chýbajúca, neskorá, nesprávna alebo neúplná transpozícia, fakt že predmetné ustanovenie smernice musí byť dostatočne jasné, určité, presné a nepodmienené, pričom priama aplikácia smernice nesmie mať za následok uloženie povinností fyzickej alebo právnickej osobe alebo založenie alebo sprísnenie trestnej zodpovednosti tých, ktorí sa dopustia porušenia jej ustanovení.

Podľa § 249 ods. 3 Zmluvy o založení európskeho spoločenstva, komunitárne smernice nezakladajú práva a povinnosti jednotlivcom, ale zaväzujú členské štáty k prijatiu potrebnej legislatívy, ktorá tieto práva a právne povinnosti založí. Povinnosťou štátu je včas a riadne transponovať smernicu do národného právneho poriadku.

Najvýznamnejšími dokumentmi, ktoré zaväzovali Slovenskú republiku aproximovať právne predpisy týkajúce sa ochrany spotrebiteľa bola Európska dohoda o pridružení, uzatvorená medzi európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Slovenskou republikou na strane druhej (asociačná dohoda), Biela kniha, Partnerstvo pre vstup a Národný program pre prijatie acquis - NPPA. V

kapitole 23, ktorá bola uzavretá v októbri 2000 určuje NPPA úlohy Slovenskej republiky ohľadne ochrany spotrebiteľa a zdravia. Okrem iného uvádza ako prioritu implementovať smernicu 90/314 a prijať právnu úpravu ohľadne cestovného ruchu do 01. 7. 2001.

Skutočnosť, že Smernica 90/314 bola transponovaná do obsahu zákona č. 281/2001 Z. z. vyplýva z predkladacej správy k zákonu č. 281/2001 Z. z., z dôvodovej správy k zákonu č. 281 /2001 Z. z., ktorej obsahom je aj doložka zlučiteľnosti zákona s právom Európskej únie, ako aj z tabuľky zhody k zákonu č. 281/2001 Z. z., ktorá poskytuje širšie informácie o tom, či právna úprava Slovenskej republiky je kompatibilná s právom Európskej únie. Z ich obsahu súd zistil, že Smernica o organizovanom cestovaní a dovolenkových zájazdoch č. 90/314/EHS bola implementovaná do zákona č. 281/2001 Z. z. o zájazdoch, podmienkach podnikania cestovných kancelárií a cestovných agentúr a o zmene a doplnení Občianskeho zákonníka dňom 14. 6. 2001. Okrem uvedeného skutočnosť, že Smernica 90/314 bola transponovaná do zákona č. 281/2001 Z. z. vyplýva aj z oznámenia notifikácie, ktorá bola uskutočnená v súlade s požiadavkami uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 983 zo dňa 14. 10. 2003, ako aj z obsahu samotného materiálu k tomuto uzneseniu vlády. Zákon č. 281/2011 Z. z. nadobudol platnosť dňom 18. 7. 2001. Tvrdenie žalobkýň o tom, že povinnosť vykonať transpozíciu Smernice 90/314 Slovenskej republiky ako členskému štátu vznikla až dňom 01. 5. 2004 a Smernica bola transponovaná až po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie zákonom č. 186/2006 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 281/2001 Z. z. je nutné vyhodnotiť ako nesprávne.

Slovenská republika je v zmysle judikatúry Európskeho súdneho dvora povinná zabezpečiť, aby poškodení jednotlivci mali možnosť účinne a efektívne uplatniť svoje právo na náhradu škody spôsobenej porušením práva spoločenstva. Túto možnosť im poskytoval zákon č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom a v súčasnosti zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. Súd ustálil, že k implementácii Smernice Rady EHS 1990/314/EHS do nášho právneho poriadku došlo dňa 14. 6. 2001, s platnosťou od 18. 7. 2001, v ktorom čase bol účinný zákon č. 58/1969 Zb. (zákon č. 514/2003 Z. z. nadobudol účinnosť až dňa 01. 7. 2004). Súd teda nárok posudzoval podľa ustanovení zákona č. 58/1969 Zb., ktorý však neobsahuje zákonné ustanovenie o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, tak ako ho upravuje ustanovenie § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. Podľa zákona č. 58/1969 Zb. sa môže účastník domáhať iba náhrady vzniknutej škody v dôsledku nesprávneho úradného postupu.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom, v znení účinnom v rozhodnom čase, štát zodpovedá za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, ktoré v občianskom súdnom konaní a v konaní pred štátnym notárstvom, v správnom konaní, ako aj v konaní pred miestnym ľudovým súdom, a ďalej v trestnom konaní, pokiaľ nejde o rozhodnutie o väzbe alebo treste, vydal štátny orgán alebo orgán štátnej organizácie (ďalej len "štátny orgán"). Štát zodpovedá taktiež za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím orgánu spoločenskej organizácie vydaným pri plnení úloh štátneho orgánu, ktoré na túto organizáciu prešli.

Podľa § 1 ods. 2 citovaného zákona zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 2 citovaného zákona právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím majú tí, ktorí sú účastníkmi konania a boli poškodení nezákonným rozhodnutím vydaným v tomto konaní.

Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona nárok na náhradu škody nemožno uplatniť, dokiaľ právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, pre nezákonnosť nezrušil príslušný orgán. Rozhodnutím tohto orgánu je súd rozhodujúci o náhrade škody viazaný. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia ako výnimku z ustanovenia odseku 1 možno uplatniť nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím vykonateľným bez ohľadu na jeho právoplatnosť, ak toto rozhodnutie bolo na základe opravného prostriedku (§ 3) zrušené alebo zmenené.

Podľa § 18 ods. 1 citovaného zákona štát zodpovedá za škodu spôsobenú v rámci plnenia úloh štátnych orgánov a orgánov spoločenskej organizácie uvedených v § 1 ods. 1 nesprávnym úradným postupom tých, ktorí tieto úlohy plnia.

Podľa § 18 ods. 2 citovaného zákona zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

Podľa § 22 ods. 1 citovaného zákona právo na náhradu škody podľa tohto zákona sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou na uplatnenie práva na náhradu škody zrušenie rozhodnutia, plynie premlčacia doba odo dňa doručenia (oznámenia) zrušujúceho rozhodnutia.

Podľa § 22 ods. 2 citovaného zákona najneskôr sa toto právo premlčí za desať rokov odo dňa, keď poškodenému bolo doručené (oznámené) nezákonné rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví.

Podľa § 22 ods. 3 citovaného zákona ak je potrebné nárok predbežne prerokovať na ústrednom orgáne (§ 9 ods. 1), premlčacia doba odo dňa podania žiadosti do skončenia prerokovania, najdlhšie však po dobu šiestich mesiacov, neplynie.

Podľa § 25 ods. 1 citovaného zákona za škodu spôsobenú rozhodnutím zodpovedá podľa tohto zákona Československá socialistická republika, ak rozhodnutie vydal štátny orgán Československej socialistickej republiky; v ostatných prípadoch zodpovedá Česká socialistická republika alebo Slovenská socialistická republika. To isté platí aj vtedy, ak ide o škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona v právnych vzťahoch upravených v tomto zákone vystupuje v mene štátu ústredný orgán uvedený v § 9 ods. 1.

Nakoľko námietku premlčania vznesenú v konaní žalovanou považoval súd za dôvodnú, táto bránila súdu priznať žalobcom v žalobe uplatnený nárok. S touto námietkou žalovanej sa súd musel vysporiadať primárne. Zákon č. 58/1969 Zb. nemá osobitné ustanovenie o objektívnej premlčacej dobe, v ktorej sa premlčuje právo na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom štátneho orgánu, preto je potrebné na tento prípad aplikovať analogicky premlčaciu dobu podľa § 22 ods. 2 zákona č. 58/1969 Zb. vzťahujúcu sa na premlčanie nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím štátneho orgánu.

Pokiaľ ide o premlčanie práva na náhradu škody podľa citovaného zákonného ustanovenia v danom prípade ide o premlčaciu dobu kombinovanú, a to kratšiu subjektívnu a dlhšiu objektívnu, pričom začiatok ich plynutia je upravený odlišne. Tieto dve premlčacie doby začínajú plynúť, plynú a končia nezávisle od seba, avšak ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému plynie ešte druhá premlčacia doba. Platí pritom, že subjektívna premlčacia doba môže plynúť len v rámci objektívnej premlčacej doby, ktorú nemôže presiahnuť. Podľa ustanovenia § 22 zákona č. 58/1969 Zb. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode (subjektívna premlčacia lehota).

Ustanovenie § 22 citovaného zákona upravujúce premlčanie je v rámci zákona o zodpovednosti za škodu zaradené v jeho tretej časti, a preto sa vzťahuje na konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj na konanie o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom; uvedený názor vyplýva aj zo samotného znenia ustanovenia § 22 zákona o zodpovednosti za škodu, podľa ktorého sa právo na náhradu škody podľa tohto zákona sa premlčí, a teda sa vzťahuje tak na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, ako aj na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom. K odlišnému stanovaniu objektívnej premlčacej doby nemožno dospieť ani pri logickom výklade § 22 zákona č. 58/1969 Zb., pretože spoločnosť má nepochybne rovnaký záujem na ochrane občanov pred každým nezákonným konaním štátnych orgánov, bez ohľadu na to, či ide o nezákonné rozhodnutie alebo nezákonný postup; v osobitnej časti dôvodovej správy k § 22 až § 24 zákona č. 58/1969 Zb. sa uvádza, že tak subjektívna ako aj objektívna premlčacia doba stanovená jednotne pre konanie o náhrade škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ako aj pre konanie o náhrade škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. Takmer zhodné s § 22 zákona č. 58/1969 Zb. je znenie § 19 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ktorým bol zákon č. 58/1969 Zb. zrušený), podľa ktorého sa právo na náhradu škody premlčí najneskôr za desať rokov odo dňa, keď bolo poškodenému doručené (oznámené) rozhodnutie, ktorým mu bola spôsobená škoda; to neplatí, ak ide o škodu na zdraví alebo škodu spôsobenú rozhodnutím podľa § 7 a 8. V dôvodovej správe k uvedeným ustanoveniam tohto zákona sa uvádza, že objektívna premlčacia lehota je 10-ročná a začína plynúť odo dňa doručenia nezákonného rozhodnutia poškodenému alebo osobám, ktoré môžu uplatniť nárok na

náhradu škody v prospech poškodeného alebo po jeho smrti alebo odo dňa, keď došlo k nesprávnemu úradnému postupu; objektívna premlčacia lehota neplynie, ak ide o škodu na zdraví.

Podľa § 20 zákona č. 58/1969 Zb. pokiaľ nie je ustanovené inak, spravujú sa právne vzťahy v tomto zákone Občianskym zákonníkom. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ je premlčanie práva na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom zákonom o zodpovednosti za škodu upravené, nie sú splnené predpoklady na použitie všeobecných ustanovení Občianskeho zákonníka. Preto bolo podľa názoru súdu v danej veci potrebné posudzovať trvanie objektívnej premlčacej doby na náhradu škody, ktorá mala vzniknúť z nesprávneho úradného postupu štátneho orgánu podľa ustanovení § 22 ods. 1 a 2 zákona č. 58/1969 Zb., ktorý síce explicitne jej dĺžku nestanovuje, uvedenú medzeru je však možné vyplniť analógiou (Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I.ÚS 430/2011-37 z 18. januára 2012). V tejto súvislosti súd poukazuje aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 25 Cdo 4705/2007 z 28. januára 2010, v ktorom bola riešená otázka začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby pri nároku na náhradu škody spôsobenej trestným stíhaním, ktoré neskončilo odsudzujúcim trestným rozhodnutím, obdobným spôsobom, t. j. analogicky aplikovaním lex specialis, t. j. ustanovení zákona o zodpovednosti za škodu. Súd tiež poukazuje na znenie dôvodovej správy k zákonu č. 58/1969 Zb. vo vzťahu k ustanoveniam § 22 až § 24, z ktorej vyplýva, že tak subjektívna ako aj objektívna premlčacia doba je stanovená jednotne pre konanie o náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, ako aj konanie o náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, a teda je v danom prípade desaťročná.

K nesprávnemu úradnému postupu malo dôjsť dňa 14. 6. 2001 s platnosťou od 18. 7. 2001. Žaloba bola žalobcami podaná na súd dňa 28. 9. 2012, teda po uplynutí 10 ročnej objektívnej premlčacej doby, ktorá tak, ako to súd konštatoval vyššie, začala plynúť odo dňa keď k nesprávnemu úradnému postupu došlo. Ak platí zásada, že subjektívna premlčacia doba môže plynúť len v rámci objektívnej premlčacej doby a v danom prípade subjektívna premlčacia doba objektívnu presiahla, súd nemohol premlčané právo žalobkyniam priznať.

Dôvodné vznesenie námietky premlčania je samo o sebe dôvodom pre zamietnutie žaloby súdom, preto súd z dôvodu procesnej ekonomie existenciu práva žalobcov uplatneného žalobou bližšie neskúmal a žalobu žalobcov zamietol.

O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Keďže úspešnej žalovanej vo veci v konaní žiadne trovy nevznikli, súd jej ich náhradu proti žalobcom, ktorí vo veci úspech nemali, nepriznal.

Poučenie:

podľa zák. č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „ O.s.p. „) v znení platnom a účinnom do 30.6.2016 :

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajšom súde, písomne v dvoch vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O. s. p. platného a) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie, alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstoí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O. s. p.),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 1, 2 O. s. p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (§ 251 ods. 1 veta prvá O. s. p.).

P o u č e n i e podľa zák. č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „C.s.p.“) v znení platnom a účinnom od 01.7.2016 :

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zák. č. 233/1995 Z.z.) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z.z.).